

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินในระบบราชการ กระทรวงการคลัง กำหนดให้มีขั้นตอนในการเบิกจ่าย ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ว่าจะเป็นการเบิกจ่ายเงินงบประมาณประเภทใด หรือรายการใด เพื่อให้กระบวนการเบิกจ่ายเงินของส่วนราชการได้รับการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน และต่อเนื่อง (กรมบัญชีกลาง , 2545) และจากการศึกษาของ ชนะ เจริญโสภณ (2544) ระบุว่า ในการให้บริการด้านการเบิกจ่ายเงินต้องมีขั้นตอนในการเบิกจ่ายที่ถูกต้อง การปฏิบัติตามระเบียบ และการให้ความสะดวกในการจ่ายเงินให้กับผู้มารับบริการ เพื่อให้การให้บริการด้านการจ่ายเงินมีประสิทธิภาพ ดังที่ สุทิน อินทรรักษ์ (2541, อ้างใน ชนะ เจริญโสภณ, 2544) ได้เสนอแนวคิด ว่า งานการเงินควรมีการปรับปรุง ปรับเปลี่ยนงานให้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และถูกระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ ไพรัช โหม่ชมพู (2537, อ้างตาม ชนะ เจริญโสภณ, 2544) ที่กล่าวว่าในการปฏิบัติงานการเงินควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่การเงินศึกษาให้เข้าใจในเรื่องระเบียบและขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้การให้บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการเบิกจ่ายเงินต้องมีระบบที่คล่องตัว รวดเร็ว ชัดเจน เป็นปัจจุบัน และถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ จึงจะสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มารับบริการ (เขาวเรศ ตั้งฉอนันต์ , 2541)

ปัจจุบันระบบสารสนเทศมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กร ทั้งในระบบราชการและเอกชน การบริหารภาครัฐจำเป็นต้องอาศัยระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถช่วยให้การบริหารและการบริการภาครัฐมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาความต้องการระบบสารสนเทศจำเป็นต้องมีกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องประกันและเพื่อความมั่นใจว่า ลักษณะความต้องการระบบสารสนเทศที่ได้เป็นของผู้ใช้ระบบ (Users) (คำรง วัฒนา , 2539) การจัดการสารสนเทศที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการทำให้การจัดการระบบบริการไม่เสียเวลา สามารถควบคุมการดำเนินการได้ดี นอกจากนี้สารสนเทศยังหมายถึงข้อมูลที่ผ่านกระบวนการการประมวลผลแล้ว และถูกจัดอยู่ในรูปที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ ลักษณะของสารสนเทศที่ดีควรประกอบด้วย มีความถูกต้อง ทันเวลา เป็นปัจจุบัน ตรงตามความต้องการ มีความคงที่ และรูปแบบการ

นำเสนอมีประโยชน์ (จุฑารัตน์ เนตร โสภา , 2548) การนำระบบสารสนเทศไปใช้ในด้านการเงิน ได้นำไปใช้ในหลายด้าน เช่น ด้านเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว เงินประจำตำแหน่ง เงินบำนาญ การควบคุมเงินงบประมาณ การรับลงทะเบียน การพิมพ์ใบเสร็จรับเงิน (เย็น ภู่วรรณ , 2545) ระบบงานทางการเงินเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญเพื่อขยายต่อเป็นระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System) และระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information System) ลักษณะสำคัญของระบบงานทางการเงิน คือ สนับสนุนการบริหารอย่างครบวงจร สนับสนุนการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัด สนับสนุนแนวความคิดที่เป็นระบบ สนับสนุนการบริหารตามระบบการควบคุมภายใน เป็นระบบที่มีการเชื่อมโยงต่อเนื่อง และเป็นระบบที่เป็นไปตามหลักการบัญชีสากล (ประวิตร นิลสุวรรณากุล , 2545)

ระเบียบวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่ง (กระทรวงการคลัง , 2536) มีขั้นตอนในการดำเนินการ คือ เมื่อกองการเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งข้าราชการที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ได้แก่ ประเภทผู้บริหารในมหาวิทยาลัย ประเภทวิชาการ ประเภทวิชาชีพเฉพาะ เชี่ยวชาญ เฉพาะ และคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ได้แก่ ข้าราชการระดับ 8 ว คำสั่ง ดังกล่าวจะส่งไปกองคลังเพื่อดำเนินการด้านการเบิกจ่าย และส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งต่อไปบุคลากร ซึ่งเมื่อได้รับคำสั่ง บุคลากรมักจะสอบถามไปที่กองคลังทันทีว่าตนจะได้รับเงินตกเบิกเมื่อใด จำนวนบุคลากรที่สอบถามประมาณ 30-40 คน ต่อเดือน ตามแบบบันทึกข้อมูลการให้บริการของกองคลัง เมื่อกองคลังได้รับคำสั่ง จะดำเนินการดังนี้ 1. แยกคำสั่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง และกลุ่มที่สองไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง 2. ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและการตรวจสอบข้อมูลรายบุคคล ในกลุ่มที่หนึ่งมีดังนี้ คือ การตรวจสอบเอกสารประกอบอื่น ๆ ที่ต้องใช้อ้างอิงในการทำรายการเบิกจ่าย คือ ทะเบียนเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) แล้ว (กระทรวงการคลัง , 2548) คำสั่งเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน (เฉพาะผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ 8 ขึ้นไป) การลาศึกษา อบรม ศึกษาน และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ การได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทและอัตราใดในปัจจุบัน ส่วนการตรวจสอบเอกสารของกลุ่มที่สอง ตรวจสอบว่ามีคำสั่งเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนหรือยัง 3. ขั้นตอนการดำเนินการเบิกจ่าย กลุ่มที่หนึ่ง คือ การทำรายการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งแต่ละประเภท (กระทรวงการคลัง, 2536 และ 2538) พร้อมด้วยการทำรายการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน (กระทรวงการคลัง , 2547) ส่วนกลุ่มที่สองทำเฉพาะรายการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน 4. ขั้นตอนการโอนเงินตกเบิกเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทน

นอกเหนือจากเงินเดือนเข้าบัญชีบุคลากร 5. ขั้นตอนการทำใบแจ้งรายละเอียดเงินเดือนเบิกทั้งหมดและส่งให้บุคลากรแต่ละคน ซึ่งในใบแจ้งดังกล่าวมีข้อมูลดังนี้ คือ จำนวนเงินที่โอนเข้าบัญชี จำนวนเดือนที่เบิก และวันที่โอนเงิน จากประสบการณ์การให้บริการด้านนี้พบว่าข้าราชการผู้ได้รับเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน มักจะมีการสอบถามขอทราบข้อมูลดังกล่าวซ้ำอีก โดยอ้างว่าตนไม่เคยได้รับเอกสารนี้เลย และเมื่อมีการเบิกเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนรายการใหม่ มักจะมีการสอบถามขอทราบข้อมูลย้อนหลังของรายการเดิมซึ่งกองคลังเคยแจ้งไปแล้วก่อให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงานด้านการค้นหาข้อมูล เพราะเมื่อมีการขอข้อมูลแต่ละครั้ง โดยเฉพาะข้อมูลย้อนหลังหลาย ๆ ปีงบประมาณต้องใช้เวลานานในการดำเนินการ นอกจากนี้ยังเพิ่มปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสารอีกด้วย (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2526)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการ และสนใจที่จะทำการศึกษารับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่ายและความต้องการสารสนเทศดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบว่าข้าราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนอย่างไร ข้าราชการมีความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ด้านใดบ้าง ซึ่งผลการศึกษามีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาระบบสารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนให้สอดคล้องกับความต้องการของข้าราชการ ซึ่งจะทำการปฏิบัติงานด้านนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดสารสนเทศด้านงบประมาณ

คำถามการวิจัย

1. การรับรู้ขั้นตอนเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทน นอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่ อยู่ในระดับใด
2. ความต้องการสารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจาก เงินเดือนของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3. ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาขั้นตอนการเบิกจ่ายและความต้องการใช้ สารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของ ข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทน นอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่
2. เพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทน นอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาขั้นตอนการเบิกจ่ายและความต้องการใช้ สารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของ ข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบระดับการรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทน นอกเหนือจากเงินเดือน
2. ทราบถึงความต้องการสารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทน นอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่ และนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนา
3. ทราบถึงปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและ ค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนและแนวทางแก้ไข
4. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการสารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและ ค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ได้ตรงตามความต้องการของข้าราชการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการขั้นตอนการเบิกจ่ายด้านเงินประจำ ตำแหน่ง (กระทรวงการคลัง, 2536) และการเบิกจ่ายค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน (กระทรวงการคลัง, 2547) โดยแบ่งขั้นตอน ดังนี้

การรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่าย
และความต้องการสารสนเทศ
ด้านการเงินประจำตำแหน่ง
และค่าตอบแทนนอกเหนือ
จากเงินเดือน

การรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทน

ด้านเงินประจำตำแหน่ง

- การรับรู้เกี่ยวกับเรื่องเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับแต่ละตำแหน่ง
- การรับรู้เรื่องการได้รับอนุมัติทะเบียนจึงเบิกจ่ายได้
- การรับรู้เกี่ยวกับเรื่องการงคเบิกเงินประจำตำแหน่ง
- การรับรู้เกี่ยวกับเรื่องกำหนดวัน โอนเงินคกเบิกเข้าบัญชี
- การรับรู้เกี่ยวกับเรื่องมีใบแจ้งรายละเอียคเงินคกเบิก
- การรับรู้เกี่ยวกับเรื่องมีการส่งใบแจ้งรายละเอียคเงินคกเบิก

ด้านเงินค่าตอบแทน

- รับรู้เกี่ยวกับเรื่องเงินค่าตอบแทนที่ได้ในแต่ละตำแหน่ง
- รับรู้เกี่ยวกับเรื่องการงคเบิกเงินค่าตอบแทน
- รับรู้เกี่ยวกับเรื่องกำหนดวัน โอนเงินคกเบิกเข้าบัญชี
- รับรู้เกี่ยวกับเรื่องมีใบแจ้งรายละเอียคเงินคกเบิก
- รับรู้เกี่ยวกับเรื่องมีการส่งใบแจ้งรายละเอียคคกเบิก

ความต้องการสารสนเทศ

ด้านเงินประจำตำแหน่ง

- กฎหมายและระเบียบ
- ขั้นตอนการเบิกจ่าย
- ระยะเวลาในการดำเนินการเบิกจ่าย
- กำหนดวัน ได้รับเงินคกเบิก
- การเรียกดูข้อมูล
- การทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีสิทธิ
- การทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการได้รับเงินระหว่างลาศึกษา/อบรม

ด้านเงินค่าตอบแทน

- กฎหมายระเบียบค่าตอบแทน
- ขั้นตอนการเบิกจ่าย
- ระยะเวลาในการดำเนินการเบิกจ่าย
- กำหนดวัน ได้รับเงินคกเบิก
- การเรียกดูข้อมูล
- การทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีสิทธิ
- การทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการได้รับเงินระหว่างลาศึกษา/อบรม

นิยามศัพท์

การรับรู้ขั้นตอนการเบิกจ่าย หมายถึง ความเข้าใจและการรับรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการแยกคำสั่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งมีสิทธิ์ได้รับเงินประจำตำแหน่ง และกลุ่มที่สองไม่มีสิทธิ์ได้รับเงินประจำตำแหน่ง
2. ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและการตรวจสอบข้อมูลรายบุคคล
3. ขั้นตอนการดำเนินการเบิกจ่าย
4. ขั้นตอนการโอนเงินตงเบิกเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนเข้าบัญชีบุคลากร
5. ขั้นตอนการทำใบแจ้งรายละเอียดเงินตงเบิกทั้งหมดและส่งให้บุคลากรแต่ละคน

ความต้องการสารสนเทศ หมายถึง ความต้องการสารสนเทศด้านเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ในเรื่อง กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับเงินประจำตำแหน่ง กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ขั้นตอนการเบิกจ่าย ระยะเวลาในการดำเนินการเบิกจ่าย กำหนดวันได้รับเงินตงเบิกเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ความต้องการเรียกดูข้อมูลด้านเงินประจำตำแหน่งหรือเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ความต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีสิทธิ์ได้รับเงินประจำตำแหน่ง ความต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีสิทธิ์ได้รับเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ความต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนที่กระทรวงการคลังแก้ไขใหม่